

זה הדבר

زوهديرك ZO HADEREKH

גיליון 22, 14 ביוני 2017

האקדמיה נגד קוד נשור

ממשלת הימין אינה נחה לרגע: עכשיו היא רוצה לפגוע בחופש האקדמי באמצעות 'קוד אתי'

לפעילות פוליטית, רבים מסעיפיו עוסקים באופי כלל הפעילות האקדמית בתחומי המחקר וההוראה. בכך הופך הקוד לאוסף של כללים מוכתבים שלטונית על מכלול הפעילויות האקדמיות של חברי הסגל האקדמי בישראל. לעמדת ור"ה הצטרפו גם ועד ראשי המכללות (ור"מ).

התארגנות המרצים מהשמאל "אקדמיה לשוויון", קראה למרצים ליזום דיונים פוליטיים בכיתות כאקט מחאה נגד הקוד האתי. לגל ההתנגדות להחלטה הצטרפו גם אגודות בינתיים גם הסוציולוגים, האנתרופולוגים וחוקרי המזה"ת והאיסלאם. גם רם שפע, יו"ר התאחדות הסטודנטים והסטודנטיות בישראל הגיב בחריפות לפרסום הקוד האתי ואמר כי "נעמוד על כך שכל סטודנט יחוש בטוח להביע את עמדותיו וזהותו מבלי לחשוש שהדבר יפגע בו, אך לא במחיר של השתקה ופגיעה בחופש הביטוי".

ד"ר אפרים דוידי מאוניברסיטת בן גוריון הגיב ברשימת תפוצה פנימית לעיקרי המסמך וכתב כי "שאלת קוד האתיקה שהימין מקדם כדי לסתום פיות, איננה רק סוגיה של חופש ביטוי. זו גם סוגיה של תנאי העבודה של המרצים והמרצות בכל המוסדות להשכלה גבוהה. לכן, יש לערב את ארגוני הסגל הבכיר והזוטר באוניברסיטאות ובמכללות – כפי שארגוני הסגל הבכיר (פרט לבר אילן) התגייסו כדי למנוע אפליה מגדרית באוניברסיטאות לאחרונה". בריאיון שנערך עמו בערוץ 10, שב ד"ר דוידי ותקף את "הקוד האתי" וקרא לחבריו לאקדמיה לשבות עד לביטול ההצעה.

האתגר באקדמיה עתה הוא להפוך את הקוד האתי לאות מתה.

במהלך החודשים האחרונים ניסיונות ממשלת הימין לסתימת פיות רק הלכו וגברו. המסיתה הסדרתית, שרת התרבות מירי רגב, עמדה ביום ב' (12.6) במרכז של סערה נוספת סביב ביצוע שיר של המשורר הפלסטיני מחמוד דרוויש בטקס פרסי אקו"ם. השחקנית והיוצרת מירה עווד, אשר קיבלה פרס במהלך הטקס, ביצעה את שירו של דרוויש "חשוב על זולתך". רגב כדרכה הגיבה ככעס: "הייתי אמורה להעניק את פרס מפעל חיים ולשמוע את מירה עווד מקריאה, החלטתי לא להעניק את הפרס".

ואולם, על סדר היום הציבורי סוגיה פוליטית מרכזית יותר: ההצעה להנהיג "קוד אתי" באוניברסיטאות מבית מדרשו של מנהיג הבית היהודי, שר החינוך נפתלי בנט, ושנכתב על ידי פרופ' אסא כשר.

הצעה התקבלה בהתנגדות מקיר לקיר. ביום ב' ערכו סטודנטים מהמחלקה לאדריכלות בבצלאל אסיפה והחלו בצעדי מחאה. הפגנות צפויות היום (14.6) באוניברסיטה העברית ובאוניברסיטת תל אביב.

ועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה) הודיע כי הוא מתנגד בתוקף לקביעת קוד אתי של חברי הסגל האקדמי. לפי ההודעה, הקוד האתי שנוסח "מפקיע מן המוסדות להשכלה גבוהה את החופש לקבוע את כללי ההתנהלות וההתנהגות של חברי הסגלים האקדמיים, ובכך מפר באופן חמור ויסודי את תפיסת החופש האקדמי כפי שזו מבוטאת בסעיף 15 לחוק המועצה להשכלה גבוהה".

עוד נמסר מוועד ראשי האוניברסיטאות כי "עיון מדוקדק בהצעת הקוד מראה כי אף שהוא מוגדר כ'קוד אתי של ההתנהלות הראויה בתחומי חפיפה בין פעילות אקדמית

כרה שפרסמו סטודנטים מאוניברסיטת תל אביב

מכתבים למערכת

אפליה 'שווה' אינה מהווה תיקון לאפליה

בשבועות האחרונים התפתח פולמוס בין אנשי הסגל באוניברסיטאות בעקבות תכנית ההפרדה המגזרית/מגדרית של המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג), לרבות אפליית המרצות הכרוכה בה. ארגוני הסגל (פרט לאוניברסיטת בר אילן) אף פרסמו מחאה חריפה נגד התכנית המוצעת. עלתה גם הצעתם של התומכים בהפרדה, להוסיף על איסור הוראת נשים בכיתות לגברים גם איסור מקביל על הוראת גברים בכיתות המיועדות לנשים. בכך, כביכול, תתוקן האפליה.

אולם תיקון זה הוא תיקון מדומה. הוא מוסיף על האפליה ולא גורע ממנה, שהרי גם אותם מרצים שיימנע מהם ללמד בכיתות לנשים, למרות כישוריהם המוכחים, יופלו בהצעה זו לרעה. טשטוש האפליה איננו בגדר פתרון לבעיה שיסודה בהדרה עמוקה של נשים, ולמעשה יש בו משום השלמה עם עקרון הדרת הנשים מן המרחב הציבורי (והאקדמי).

משל למה הדבר דומה? בדרום אפריקה בתקופת האפרטהייד נהוג היה להפריד בשירותים ציבוריים בין שירותים ללבנים לשירותים לשחורים (בשני המינים). שחורה/ה היה מנוע/ה, מתוקף חוקי האפרטהייד, להשתמש בשירותים ללבנים. אולם חוק אפרטהייד "מתוקן", שהיה אוסר במקביל גם על לבנים להשתמש בשירותים שנועדו לשחורים, לא היה בו כדי לתקן את אפליית האפרטהייד, ומי שהיה מציע הצעה כזאת לא היה אלא מחזק את האפרטהייד תוך כדי קבלה עקרונית של מושגי ההפרדה הגזעניים שעליהם היה אותו משטר מבוסס.

מרכיב ההפרדה המגדרית בתכנית המל"ג מבוסס על השלמה עקרונית עם הדרת הנשים מן המרחב האזרחי המשותף בחברה הישראלית, כולל באקדמיה. הדרה זו הולכת ומתפשטת, ולא ניתן יהיה לעצור אותה בתרגילים מסוג אפליה מקבילה לגברים. הדרה זו היא עצמה סוג של אפרטהייד, אפרטהייד פטריארכלי לנשים, שכל השלמה עמו רק תביא להפצתו הנוספת.

המושג "נפרדים אך שווים" נדחה במשפט ובתרבות הפוליטית בארה"ב, עם ניצחונה של התנועה לזכויות האזרח בשנות ה-60. "נפרדים", הבינו הכל, פירושו "בלתי שווים". הניסיון לטשטש את הדרת הנשים על ידי הטלת איסורים "שווים" על גברים היא גילוי נוסף של העיקרון הפסול. גם במקרה זה, הנפרדים לא באמת יהיו שווים.

אשוב ואומר כי שערי האקדמיה פתוחים בפני האוכלוסייה החרדית, ויש בהם שעברו בשערים אלה והם לומדים בהצלחה. גם מערכות הסיוע האוניברסיטאי פתוחות לפנייהם. אין מחלוקת גם על כך שיש צורך להנגיש את האקדמיה לאוכלוסייה זו כפי שהדבר נעשה לאוכלוסיות אחרות. המחלוקת אינה בדבר הצורך אלא בדבר האמצעים והתנאים. פעולות אלה חייבות להיעשות תוך הקפדה על שוויון, על אי-אפליה, על ערכי האקדמיה, ועל זכויות היסוד של כל המעורבים. תכניות ההפרדה אינן עומדות בתנאים אלה.

פרופ' יצחק (יאני) נבו

אוניברסיטת בן גוריון

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל:

zohaderekh@gmail.com

או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

הנהלת אוניברסיטת תל-אביב אינה עונה

"מוסדות שונים שעברו מהעסקה קבלנית להעסקה ישירה, מציינים כי מורגשים הן חיסכון כספי (העסקה ישירה עולה פחות) והן עלייה משמעותית במוטיבציה של עובדי ניקיון. מדוע, אם כן, האוניברסיטה מתנגדת כל כך להעסקה ישירה? לא התקבלה תגובה."

(י"תזה, עיתון אגודות הסטודנטים באונ' תל-אביב, מאי 2017)

על הנעשה מעבר לקו הירוק: הכלכלה

"הכלכלה הפלסטינית הייתה ונשארה תלויה כמעט לחלוטין בישראל. כיום, כ-150 אלף פלסטינים מתפרנסים מישראל. כמחציתם עובדים ישירות בישראל ואחרים בהתנחלויות ובכ-1,000 מפעלים באזורי התעשייה הישראלים שנבנו סמוך להן. אחרי 50 שנה אפשר לקבוע בוודאות שחרף כל השינויים הפוליטיים והביטחוניים וחרף כל הגדרות והחומות – הכלכלה הפלסטינית קשורה ונשלטת על ידי ישראל."

(הפרשן דני רובינשטיין, "כלכליסט", 1.6)

שיחה בין קצין משטרה לפעילת נשים בשחור

קצין: "מי האחראי להפגנה?"

מפגינה: "הממשלה, כמובן".

(משמרת מחאה של נשים בשחור נגד הכיבוש, ת"א, 2.6)

נס פח השמן התקציבי

"אחת הבעיות בחישוב עלויות השליטה ביו"ש היא העובדה שחלק מסעיפי התקציב שמועברים לשטחים אינם מסווגים ככאלה ונוטים במהלך שנת התקציב להתעדכן כלפי מעלה באופן תדיר כתוצאה מהעברות תקציביות בוועדת הכספים. העברות תקציביות הן אמנם תופעה שאיננה נוגעת רק לתחום הזה, אולם היא מאפיינת אותו בחלק מן המקרים."

כך למשל התקציב לאבטחת המשפחות הגרות במזרח ירושלים, שאמור היה לעמוד על 53 מיליון שקל ב-2016 עמד בפועל על 75 מיליון – עלייה של כ-40%. בשנה שלפני כן הוא צמח מ-58 מיליון שקל לכ-94 מיליון שקל – עלייה של כ-62%. על סמך אותו עקרון תקציבי פעלה גם החטיבה להתיישבות שלאחרונה חזרה לפעילות מלאה. בשנת 2014 תקציבה המקורי עמד על 60 מיליון שקל. בפועל נחשף ב'כלכליסט' בשנה שעברה כי תקציבה באותה שנה הסתכם ב-864 מיליון שקל."

(עמרי מילמן, "כלכליסט", 1.6)

צועדים אחורה

"התאחדות התעשיינים מציעה לקצר את מנוחת סוף השבוע של עובדים בישראל מ-36 שעות ל-25 שעות בלבד. ההצעה נכללת במסמך שהעבירה באחרונה ההתאחדות לממשלה. בהתאחדות קוראים גם לעבור למניית שעות נוספות לפי חישוב חודשי, או של כמה חודשים, לעומת החישוב היומי הנהוג כיום. לפי המודל המוצע, העובדים בתעשייה יעבדו עד 12 שעות ביום ועד 58 שעות בשבוע."

(ד"ה מרקר, 4.6)

מסוגים מסוימים; במקומות שבהם הפועלים חזקים יחסית יוקמו תעשיות אחרות; ובמקומות כמו ישראל שבהם מובחנות במעמד הפועלים קאסטות על בסיס גזע או אזרחות עשויה להיווצר כלכלה 'מפוצלת', שיש בה גם הייטק וגם סדנאות יזע.

זה קצת פשטני להגיד שמצב כזה 'משרת את האינטרסים של ההון הגלובלי', כי גם מצבים אחרים יכולים לשרת אותו. מה שכן משרת בבירור את ההון זאת הא-סימטריה שלפיה ההון יכול לזוז ממקום למקום בעוד שבני אדם לא יכולים לזוז. אבל אי אפשר לחזור אחורה למצב שבו גם ההון וגם העובדים לא יכולים לזוז ממקום למקום; זאת הפנטזיה הפרוטקציוניסטית של טראמפ, אבל הוא יודע טוב מאד שניסיון ליישם אותה יוביל לקריסה כלכלית מיידית, בגלל האינטגרציה החזקה של השוק העולמי כיום.

לפיכך, הדרישה של השמאל צריכה להיות לחופש תנועה עבור כל בני האדם, ומעבר לכך: זכויות פוליטיות מלאות לכל מי שמתגורר במקום מסוים מעבר לתקופה מסוימת. אפליה בזכויות פוליטיות מביאה מיידית ליצירה של מערכת קאסטות. זה עיקרון מאד פשוט: בצרפת אומרים qui est ici est d'ici - 'מי שכאן הוא מכאן'.

במציאות זו, של פליטות

והגירה מוגברות ושל שוק עבודה הפוכל לפי קטגוריות גזעניים. האם ההפרדה בין 'זעזע' ומעמד' היא עדיין רלוונטית? ובכלל, האם אי פעם היה ניתן לדבר על שתי הקטגוריות החברתיות, גזע ומעמד, בנפרד? מעמד וגזע הן שתי קטגוריות אנליטיות שונות, ואפשר להגדיר אותן בנפרד זו מזו. השאלה המעניינת היא מדוע הן בכל זאת שזורות באופן כה הדוק בהיסטוריה של עולמנו. יש ויכוח על מתי התחיל הקפיטליזם: האם במאה השש-עשרה, עם

התהוותו של השוק העולמי, או במאה התשע-עשרה, לפי התיקוף המסורתי יותר. כך או כך, שאלת הגזע ממלאת תפקיד מרכזי בהתגבשות המערכת הכלכלית הגלובאלית שאנחנו מכנים קפיטליזם: במאה השש-עשרה בוצעה השמדת העמים הילידים של אמריקה, שהוצדקה באידיאולוגיה גזענית; ואילו המהפכה התעשייתית של אנגליה בראשית המאה התשע-עשרה, נתנה מענה לצורך בעיבוד מהיר ויעיל של כמויות כותנה עצומות שייצרו עבדים שחורים בדרום ארצות הברית, גם כמובן בחסותה של אידיאולוגיה גזענית. אז שתי הקטגוריות שזורות זו בזו באופן שמצריך עיון רציני מאד. ועל מגדר בכלל עוד לא דיברנו!

בקרב יצוין יום הפליט הבינלאומי. נראה כי לא ניתן יותר להפריד בין דיון על פליטים, לבין זה הנסוב על ההגירה הכלכלית והאסיבית שמתרחשת בכל העולם, מהדרום לצפון הגלובאליים. האם הגירה מאולצת של המונים היא למעשה סוג של פליטות? מבחינה פוליטית, האמנה הבין-לאומית בדבר זכויות פליטים היא הישג חשוב מאד והשמאל חייב להגן עליה.

המשך בעמוד 5 <<<

זכויות פליטים - מאבק מובהק של השמאל

ב-20 ביוני יצוין ברחבי העולם "יום הפליט הבינלאומי". בשיחה עם "זו הדרך" מסביר מתן קמינר, פעיל חד"ש ודוקטורנט החוקר הגירה, את התשובות שעל השמאל לגבש נוכח מציאות גלובאלית של הגירה ופליטות מסיביות

"פליטים ברוכים הבאים"

"על פליטים ומהגרים צריך להגן כיוון שהם בני אדם שנבראו בצלם, ושכשל אופן עיצובה של המערכת הבין-לאומית הקפיטליסטית הם נקלעו למצב של נחיתות מבנית קיצונית" - אומר בראיון בהתכתבות מתן קמינר, פעיל חד"ש ודוקטורנט באנתרופולוגיה, החוקר את יחסי העבודה של מהגרי עבודה תאילנדים בישראל. "העובדה שאני או אתה לא נקלענו למצב של הגירה או פליטות היא אקראית ולא יכולה להיות הבסיס

לסולידריות שלנו. היהדות אומרת את זה בבירור: הסיבה שאסור לעשוק את הגר היא כי 'גר היית בארץ מצרים', כלומר - זה היה יכול להיות אתה.

יש בשמאל מי שחושב שזכויות האדם הן רפרפת ליברלית; אני חושב ההיפך. כפי שדומניקו ליסורדו מראה בספרו על ההיסטוריה של הליברליזם, אידיאל החירות והשוויון הליברלי מבוסס על הדרה: שוויון וחירות למי שבתוך קבוצת האזרחים - דיכוי ומלחמה למי שמחוצה לה. זכויות אדם אוניברסליות, המוקנות לכל אדם באשר הוא אדם ומכובדות בכל מקום, הן אידיאל של השמאל, לא של הליברליזם".

בישראל ובמערב נוצרים לעיתים קרובות מצבים של התנגשות בין שכבות העובדים העניים, המקומיים, לבין מהגרים ופליטים שמגיעים מעבר לגבול. איך התנגשות זו, והשיסוי הימני שמעורר אותה, משרתים את האינטרסים של ההון הגלובאלי? ומה צריכה להיות התשובה של השמאל במצבים בלתי אפשריים לכאורה אלה, בהן שתי שכבות מדוכאות משוסות זו בזו ורואות אחת בשנייה אויבות?

"הדבר העיקרי שצריך לעמוד לנגד עינינו הוא מרכזיותה של שאלת כוח העבודה עבור הקפיטליזם עצמו: במקומות שבהם הפועלים חלשים ונטולי כישורים, ייווצרו תעשיות

בפועל יש טפטופים של קווים חדשים ולא נעשה מיפוי מלא של הצרכים גם של אנשים עם רכב פרטי לזיהוי ביקושים סמויים. אנשים רבים נדרשים להחליף שני אוטובוסים וללכת ברגל. משרד התחבורה מודד את עצמו במספר הנסיעות אבל לא במדד המרכזי שהוא שיעור ההגעה ברכב פרטי לעומת ההגעה בתחבורה ציבורית".

שעתיים וחצי באוטובוס כל יום: פגיעה באיכות החיים

מרבית העומסים בכבישים בישראל בשעות הבוקר ואחר הצהריים נגרמים מנסיעה מאסיבית של כלי רכב פרטיים למוקדי תעסוקה. במשרד התחבורה הציגו ב-2014 תכנית בשם "קווי פרימיום" להשקת קווי תחבורה ציבורית מהירים ויעילים מאזורי מגורים ישירות לאזורי התעסוקה (שנה לאחר מכן שונה שמה ל"קווי הזנק"), אבל עד היום חלק גדול מההמלצות נותר על הנייר: רק קווים בודדים פועלים ותקציב הפרויקט נותר קטן יחסית להיקפו. כך עולה משיבת ועדת המשנה לתחבורה ציבורית בראשות ח"כ דב חנין (חד"ש), הרשימה המשותפת) שנערכה בשבוע שעבר (6.6). מנתוני משרד התחבורה שהוצגו עולה שתקציב הפרויקט הוא רק כ-50 מיליון שקל, ומ-2015 ועד היום נפתחו 19 קווים בלבד. יו"ר הוועדה חנין העיר שמדובר בתקציב צנוע להיקפי הפרויקט, ונציג משרד התחבורה בדיון – דרור גנון מהרשות לתחבורה ציבורית – השיב שזה הסכום שנתקבל למרות שמשרד האוצר התבקש לתקצב אותו ב-130 מיליון שקל. דוגמא למצב הבעייתי נתן מנהל פארק ההייטק בהר חוצבים, ניסן לייבליץ. הוא הציג בישיבה נתונים שלפיהם כעשרת אלפים איש עובדים בפארק, שאליו נכנסים 6,000 כלי רכב פרטיים מדי יום. לדבריו, בשנים הקרובות צפוי הפארק לגדול כך שיתווספו כ-2,000 מכוניות מדי בוקר. לדבריו, כ-60% מהעובדים מתגוררים בירושלים. אמנם קווי אוטובוס רבים עוברים ליד הר חוצבים אבל לתוך המתחם התחבורה לקויה מאוד. ממחקר עולה שהגעה משכונות בתוך ירושלים נמשכת שעה תוך החלפת שני קווי אוטובוס. מאלצים את העובדים לאבד איכות חיים. מהן ההשלכות של נסיעה יומית של שעתיים וחצי באוטובוסים גם למי שעובד וגר בעיר? התקיימו כמה ישיבות עם משרד התחבורה אבל כמעט ללא תועלת. המשרד להגנת הסביבה התחיל פיילוט של קווים כאלה והוא גרף הצלחה אבל זה לא מספיק. על כך הוסיף ח"כ חנין: "אלה נראים לציבור כמו הימים הכי גרועים, אבל למעשה אלה ימים בינוניים, מכיוון שהם יותר רעים ממה שהיה אבל יותר טובים ממה שיהיה, אם תימשך ההתנהלות בכיוון הפקק האולטימטיבי". לדברי מנכ"ל ארגון צרכני התחבורה הציבורית "15 דקות" גיל יעקב: "19 קווים חדשים הם לא בשורה לציבור."

חוק הפיקדון

הוא סכנה בריאותית

לאחרונה נכנס לתוקפו תיקון חדש לחוק למניעת הסתננות, המכונה "חוק הפיקדון". על פי החוק, נאלצים המעסיקים של מבקשי מקלט לנכות חמישית ממשכורתם לקופה ייעודית, שתכלתה תוחזר לעובדים אלה בתנאים מגבילים רק בעת יציאתם את הארץ. לדברי רופאים לזכויות אדם (רל"א), "לגזירה קשה זו עלולות להיות השלכות מרחיקות לכת על תנאי החיים של מבקשי המקלט, החיים בעוני מחפיר גם כך, ולפיכך על בריאותם. הפחתה של חמישית משכרם תידחק אותם אף יותר בבחירה שבין מזון לבין דיור ותרופות, ותקשה על יכולתם לרכוש שירותי בריאות וביטוח לילדיהם".

לדברי רל"א: "מדיניות משרד הפנים כלפי מבקשי המקלט ברורה: לאמלל את חייהם כך שיתיאשו ויעזבו את ישראל. פחות ברורה שותפות משרד הבריאות במדיניות זו. אם מדינת ישראל מבקשת למנוע את כניסתם של מבקשי מקלט נוספים לשטחה, אל לה לעשות זאת באמצעות שלילת זכויות אדם והפקרה של אלה שכבר חיים כאן. דווקא עכשיו, על משרד הבריאות לחדול מלהסתתר מאחורי מדיניות הממשלה הרעה, ולנקוט עמדה ברורה שמפעילה את מערך השיקולים הרלוונטיים לתחום אחריותו – שיקולים של בריאות הפרט והציבור, האתיקה ואפילו שיקולים כלכליים לגבי העלויות של טיפולי החירום למערכת הבריאות".

כמו כן, כל השיקולים הללו מדגישים את הצורך בגיבוש מדיניות בריאות מקיפה כלפי חסרי המעמד, שבמסגרתה יונגשו שירותי הבריאות למבקשי המקלט באמצעות הסדר ביטוחי כולל.

יצויין כי במוצ"ש (10.6) נערכה בשדרות רוטשילד בתל אביב הפגנת אלפים של פליטים וישראלים נגד החוק. קומץ פעילי ימין ואנשי 'אם תרצו' ניסו לשבש את ההפגנה וקראו קריאות גזעניות.

**ניתן לקבל את
"זו הדרך" מדי שבוע
בדואר אלקטרוני
או בדואר רגיל**

**המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח
כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com**

**המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לנסות את הוצאות
המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה
הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205, תל-אביב, מיקוד 6126102**

בכיכר הם אלה שעמם עלינו להיאבק יחד בדרישה לסיים את הכיבוש. עם האנשים האלה אנחנו צריכים לפעול, ולקוות שהפעולות שלנו גם יביאו לסיום הכיבוש, אבל גם יאפשרו את השינוי בתפיסות השמאל, ובסופו של דבר, גם יביאו לתיקון, ולמחיקת המושג "שמאל ציוני".

שותפים הכרחיים למאבק בניבוש

התעלמות "השמאל הציוני" מהאזרחים
הערבים מרתיחה ושגויה, אבל אין לנו
אפשרות להיות בררנים

מאת יעלה רענן

לפני כמה שבועות (27.5) הפגנו בכיכר רבין. אני יחד עם עוד הרבה פעילים שלנו בחד"ש חשנו אי נוחות: הפגנה נגד הכיבוש המתמשך, ואנחנו לא מוזמנים להיות שותפים? ! גם השיח לא מכיל גם אותנו, ובוודאי לא את האזרחים הערבים במדינה. אמנם את ח"כ איימן עודה הוסיפו לרשימת הדוברים – אבל באיחור רב.

האזרחים הפלסטינים בישראל והמוסדות והמפלגות שהקימו הם השומרים המשמעותיים ביותר של מה שנשאר מהדמוקרטיה הישראלית. מרצ ומפלגת העבודה, ולמעשה כל המחנה המכנה עצמו "שמאל ציוני", יורה לעצמו ברגל בהתעלמותו מהכוח הפוליטי החשוב ביותר בשמאל בארץ – האזרחים הערבים. וכך שוב, בכיכר באותו מוצ"ש – בחר להתעלם ממנו.

ההתעלמות מהאזרחים הערבים כחלק מהקולקטיב האזרחי הישראלי היא יותר מטעות, היא גם עשיית אי-צדק. אותו אי-צדק של הימין, המסית נגד כל ערבי באשר הוא, ממשך ומתעצם עם ההתעלמות של ה"שמאל הציוני". ישנם סיבות ותירוצים לבחירה זו שעשו שלום עכשיו וכל המזמינים לכיכר. אבל מבחינתי, שום סיבה או תירוץ אינם מצדיקים את ההדרה של האוכלוסייה הערבית ושל השמאל היהודי שהצטרף אליו בזירה הפוליטית.

מה המשמעות של "שמאל ציוני"? משמעותו של ימין, באופן הגס ביותר, הוא שלטון של בעלי הכוח. בפן הכלכלי – להמעיט בכוח של העובדים להתארגן, להמעיט בזכויות סוציאליות, לאפשר להון לעשות מה שביכולתו - למען עצמו. בפן המדיני – משמעותו שימוש בכוח צבאי, במקום בהידברות. ובפן האזרחי – ימין משמעותו חיזוק כוחו של הרוב על פני זכויות המיעוטים. ועל פי אותו היגיון, שמאל – משמעותו אמונה בזכויות עובדים, בחשיבות הגעה להכרעה מדינית בשיחות. ובפן האזרחי – שוויון זכויות לכל האזרחים, וגם כמה שיותר לתושבים האחרים, כמו למבקשי המקלט. ומתוך הבנה זו, בהגדרה העצמית של המזמינים לכיכר, אותו "שמאל ציוני" – יש מתח שאין בו פתרון. ציוני – כלומר עם עדיפות לקבוצת הרוב היהודי במדינה. אז איך גם שמאל וגם ציוני? וכאן שורש הקונפליקט של המזמינים לכיכר: כזו להיות שמאל ציוני, יש צורך להתעלם מהמיעוט הערבי, אשר מטבעו הוא השותף החשוב של השמאל. ומתוך כך – חיזוק תוצאות ההסתה של הימין.

ובכל זאת הייתי בכיכר במוצ"ש. ושמתתי על כל השותפים שבאו למקום הלא-כל-כך נוח הזה. למרות הכל, אותם אנשים

מתן קמינר: זכויות פליטים - מאבק מובהק של השמאל

המשך מעמוד 3

"במקומות שבהם האמנה הזאת איננה אות מתה, היא מתפקדת בתור הכרה מינימלית של המדינה הליברלית באידיאל זכויות האדם האוניברסלי של השמאל, קרי, הכרה בכך שיש למדינה אחריות כלשהי גם כלפי מי שאינו אזרח שלה. את הקטגוריה הזאת השמאל צריך להרחיב, לא לדלל; אנחנו לא צריכים להגיע למצב שבו אנחנו אומרים שאין הבדל בין מי שבורח מרצח עם לבין מי שבורח מאבטלה ועוני. יש הבדל ואין צורך לטשטש אותו.

עם זאת, ברמה האנליטית אנחנו בהחלט צריכים להבין שיש קשר בין שתי התופעות, שהן בעצם נקודות שונות על רצף, ושכל הרצף הזה קשור למציאות גלובלית של אימפריאליזם, של פיתוח לא שוויוני שמייער תלות, ועכשיו גם של משבר אקלים. העמדה שאומרת 'בואו נשקיע במקומות שמהם מגיעים המהגרים' נכונה כשלעצמה, כיוון שלמעריב יש חלק גדול במה שקרה במקומות האלה, ומגיע להם פיצוי. אבל צריך להיזהר מנפילה לטיעון מעשי לכאורה, 'אם נשקיע בהם אז הם יפסיקו להגיע לכאן'; בשלב זה של המשבר העולמי, זאת ציפייה מופרכת, והיא כמובן מזינה את הגזענות במקום להילחם בה".

אם גלי ההגירה והפליטות הללו כאן כדי להישאר, מה זה אומר על עתיד העולם?

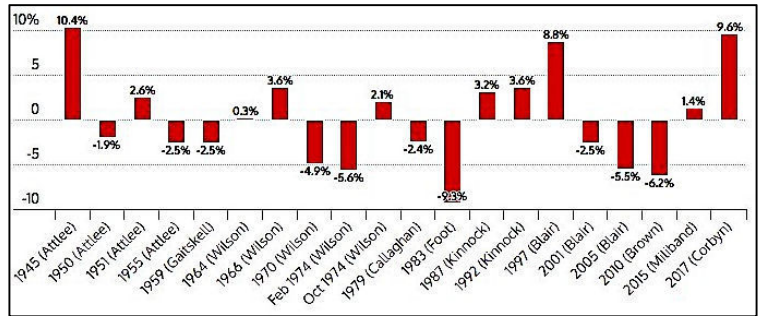
"בסופו של דבר, אין דרך להימנע מכך שהארצות המפותחות, ובכלל זה ישראל, יהפכו בעשורים הקרובים מגוונות הרבה יותר. זה יכול לקרות בשתי דרכים – או באמצעות פיתוח של מערכות אפרטהייד משוכללות יותר או פחות, או בדרך של שוויון ורב-תרבותיות. שמאל שימצא את עצמו תומך בדרך הראשונה יאבד את עולמו, גם מוסרית וגם אסטרטגית, כיוון שיהפוך להעתק דהוי של הימין הפרוטקציוניסטי-גזעני. שמאל שיתמוך בדרך השנייה ימצא, ברוב המדינות המפותחות, שהוא מדבר הישר אל לבם של הצעירים המקומיים, ה'מילניאלז' שפיתחו מאז 2008, באופן ספונטני למדי, תודעה מעמדית ואנטי-גזענית מפותחת. זה מה שהקמפינים של סנדרס ובמיוחד של קורבין מוכיחים מעבר לכל ספק.

בארץ, לעומת זאת, יש לנו מצב קולוניאלי, והנוער היהודי בישראל הוא כנראה הכי גזעני בעולם המפותח. אסור שהעובדה שחלק מהנוער הזה גם מחזיק בדעות 'סוציאל-דמוקרטיות' (ליהודים בלבד כמובן) תפתה אותנו לנטוש את הפן האנטי-גזעני של הפוליטיקה שלנו. רק קו שמתנגד בכירור לגזענות לתופעותיה השונות – נגד ערבים, כמובן, אבל גם נגד מהגרים, פליטים ויהודים מקבוצות מוחלשות – הוא קו שמאלי".

נמרוד פלשנברג

קיימה: היא סברה שישנה הזדמנות לחזק את סמכותה במפלגה ולהגדיל את הרוב הדחוק שהיה לשמרנים בפרלמנט.

מיי זיהתה את קריסת מפלגת הימין הפופוליסטי - UKIP שאיבדה, אחרי ההחלטה לצאת מהאיחוד האירופי, את סיבת קיומה. היא קיוותה שבחרי מפלגת הימין הקיצוני – רובם עובדים בתעשיות המתחסלות, יצביעו לשמרנים. מיי גם הניחה שקימת הזדמנות פז לנצח בבחירות נוכח הפילוג המר בלייבור בין 'בלייטיסטים' ו'קורבניסטים'. התקשורת העוינת תייגה את קורבין כמי שאינו יכול להבחר'. בביטחון מופרז ויהיר הפעילה מיי את 'סעיף 50' (היציאה מהאיחוד) וקראה לבחירות ב-8.6.

אחוז השינוי בהצבעה ללייבור מבחירות לבחירות בבריטניה מאז 1945

הימור שנכשל

ואולם הימורה של מיי לא צלח, הבחירות לא חיזקו ולא ייצבו את בריטניה. נהפוך הוא, בריטניה תחל בעוד שבוע את המו"מ הקשה על תנאי יציאתה מהאיחוד האירופי במשבר פוליטי עמוק, בראשות 'ברוזה צולעת' ומפלגה שלטת במחלוקת עמוקה. השמרנים איבדו, אחרי מסע בחירות כושל, את הרוב בפרלמנט. שלטונם נשען כעת על הסכם שברירי וסחטני עם מפלגה קטנה וריאקציונית (DUP) מצפון אירלנד. הלייבור, לעומת זאת, זכתה בשיעור הגידול בהצבעה הגבוה ביותר מאז 1945 (ראו תרשים). ההישג ביסס את קורבין כמנהיג הלייבור ללא עוררין. לייבור חידשה את עצמה, גייסה לשורותיה כ-600 אלף חברים חדשים (כ-150 אלף הצטרפו בעקבות הבחירות) והיא כעת המפלגה בעלת מספר החברים הגדול באירופה. קורבין הצליח, באישיותו ובמצע החדש והעקרונות של המפלגה, להפיח תקווה לשינוי אמיתי, להכניס רבבות לפעילות פוליטית ולהביא להצבעה כשני מיליון צעירים (בגיל פחות מ-40) שהשתתפותם בבחירות, עד כה, הייתה נמוכה. קרוב לוודאי שממשלת מיי לא תחזיק מעמד זמן רב והבריטים ייקראו לבחור שוב בקרוב. או אז תגיע שעת המבחן הגדולה של הלייבור.

הלקה של בריטניה

מהבחירות המפתיעות בבריטניה למד השמאל כי האמונה הרווחת, שכדי לקבל קולות יש תמיד לנטות ימינה ולמרכז, שגויה בהחלט. כשהמצב נמאס, דורשים האנשים בחירה אמיתית בין אלטרנטיבות ולא בחירה פיקטיבית (קוקה-קולה או פפסי-קולה).

הלייבור של קורבין אינו מפלגה 'קיצונית'. הוא לא דורש יותר ממפלגות סוציאל-דמוקרטיות סקנדינביות. הוא מדבר על הפסקת הצנע, ההפרטות והקיצוצים. הוא מדבר על החזרה לרשות המדינה (הלאמה) של ענפי ייצור המחייבים שמירה על טובת הכלל. הוא מדבר על העלאת המיסוי על קבוצות ההכנסה הגבוהות והעלאת המס על ההון לעומת עבודה. הלייבור בעד עבודה מאורגנת, הגדלת השכר והגנה על הנצרכים, נגד שיסוי דורות זה בזה, דאגה לקשישים, הגדלת ההשקעה בבריאות הממלכתית ובחינוך ודיוור לצעירים. כל אלה אינם בשמים!

מסע הבחירות של הלייבור גילה מחדש את חשיבות המפלגה והמתנדבים הרבים בגיוס מצביעים ובהבאתם לקלפיות. המסע בהכיר שניתן לעקוף את העיתונות העוינת באמצעות שימוש ברשתות חברתיות, להקות מוזיקה עממית והופעות בטלוויזיה. הבחירות בבריטניה נערכו על רקע גל פיגועים רצחני. ובכל זאת, הטרור לא שיחק לידי ממשלת הימין. הרוב התנגד לביטול זכויות אדם לשם מאבק בטרור כפי שדרשה תרזה מיי.

פוליטיקה

אחרת אפשרית

קורבין והצעירים בדרך לכבוש את השמאל בבריטניה

מאת אבישי ארליך

דייוויד קמרון, ראש הממשלה השמרני הקודם, הכניס את בריטניה למשאל עם פוחז בדבר יציאה מהאיחוד האירופי. משהפסיד רוב של 52% מהבריטים הצביעו בעד 'ברקסית' – התפטר. תרזה מיי נבחרה בבחירות פנימיות במפלגה להחליפו. מיי הבטיחה שלא יהיו שוב בחירות בקרוב אך לא

נתוני הצבעה מרכזיים

1. אמנם לשמרנים 318 חברי פרלמנט וללייבור רק 262 (בגלל שהבחירות אזוריות), אבל השמרנים קיבלו 42.5% מסך כל הבחורים והלייבור - 40%. השמרנים איבדו 13 חברי פרלמנט והלייבור הגדילה את מספר נציגיה ב-30.
2. העלייה המשמעותית ביותר בהצבעה ללייבור היא בקרב צעירים. מעריכים שקרוב ל-63% מבני 18 עד 34 הצביעו ללייבור. בגיל 35-54 היה אחוז ההצבעה שווה ללייבור ולשמרנים (43%) ובגיל 55+ השמרנים קבלו 59% והלייבור רק 23%.
3. ככל שההשכלה עולה כך יותר מצביעים ללייבור. בקרב הסטודנטים נרשמו להצביע כ-90% והתאחדות הסטודנטים השתתפה במסע הבחירות באופן נמרץ להחזרת לימודי חינוך במוסדות להשכלה גבוהה.
4. בוחר UKIP הימנית פופוליסטית, המפלגה שבעטיה תעזוב בריטניה את האיחוד, ירדו מכ-4 מיליון (13%) לכחצי מיליון (2%) ולא זכו אפילו במושב אחד! קולות מצביעה התפצלו: כשני שלישים לשמרנים ופחות משליש ללייבור.
5. המפלגה הלאומית הסקוטית (SNP), השלישית בגודלה בבריטניה, המתנגדת ליציאה מהאיחוד האירופי ואימה להוציא את סקוטלנד מבריטניה, איבדה כשליש ממצביעיה – 25 נציגים, ונשארה רק עם 35. נראה כי חלומות העצמאות הסקוטיים יישארו בהקפאה לעת עתה.

כינוסים באוניברסיטאות חופש הביטוי באמנות ובאקדמיה

"אם עינת ויצמן רוצה להציג את היצירה שלה היא מוזמנת לעשות זאת ברמאללה" - כך הצהירה בשבוע שעבר (6.6) שרת התרבות מיירי רגב במהלך סיור שקיימה בעיר עכו. רגב השמיעה את קריאתה לסתימת פיות בעקבות הסערה שהתחוללה לאחר שנפסל המופע "אסירי הכיבוש" בכימויה של השחקנית והיוצרת עינת ויצמן, המבוסס על מכתבים וסיפורים של אסירים פלסטינים. בעקבות פסילת ההצגה בידי ראש העיר מהליכוד שמעון לנקרי (מבלי שקרא או ראה את המופע), כל ההרכבים שאמורים היו להופיע בפסטיבל ביטלו את השתתפותם ומנהליו התפטרו.

ההתערבות הגסה (ואף בלתי חוקית, כפי שקבעה המשנה ליועץ המשפטי לממשלה דינה זילבר) של השרה יחד עם שרים וחברי כנסת נוספים של הימין, מעוררת דאגה גוברת במוסדות להשכלה גבוהה. שני כינוסים יתקיימו באוניברסיטאות תל-אביב ובן גוריון בשבועות הקרובים ובמרכזם - חופש הביטוי באמנות, בתקשורת ובאקדמיה. יצוין שלא מדובר ביוזמות של מרצים מהשמאל, כפי שנרשמו בשנה האחרונה בכמה קמפוסים. הפעם מדובר בכינוסים הנערכים בחסות ובתמיכה של חוגים ומחלקות שונות באוניברסיטאות. מה שמוכיח שמגמות הפאשיזציה מדאיגות יחידים וקבוצות וגם חלק מהממסדים האקדמיים (לאו דווקא את ראשי האוניברסיטאות העוסקים כעת בהפרדה מגדרית ובעצימת עיניים ל-50 שנות כיבוש).

ביום שני הקרוב, 13 ביוני, החל בשעה 9:00, יתקיים באולם פאסטליכט בפקולטה לאמנויות באוניברסיטת תל-אביב, כנס רב משתתפים: "חופש ביטוי באמנות ובאקדמיה - ישראל 2017".

ככנס יתקיימו דיונים שיעסקו בכיבוש, באומים ובהתנכלויות לחופש הביטוי בישראל, במצבם של האמנים הערבים-פלסטינים בישראל, בחופש הביטוי באמנות; בצנזורה, בהדרה ובפעולות התנגדות של נשים יוצרות; במאבק על הזכות והחובה לנקוט עמדה מוסרית-פוליטית וההתנכלויות ליצורי מוסיקה.

רבים ייקחו חלק במושבים הרבים של הכנס וביניהם: הבמאים רם לוי וג'אד נאמן, הזמרת אמל מורקוס, היוצרת עינת ויצמן, המנהל האמנותי של תיאטרון אל-מידאן עאמר חליחל, עורך ההוצאה "תשע נשמות", אוריאל קון; במאית הקולנוע מייסלון חמוד, המשורר מרואן מח'יל, המחזאי יהושע סובול, ראש פורום היוצרים הדוקומנטריים, אסנת טרבליס, הבמאי והשחקן מוחמד בכרי, ועוד.

תחת הכותרת "אקדמיה ותקשורת תחת מצור" יתקיים ביום שלישי, 27 ביוני, במרכז יעקב הרצוג באוניברסיטת בן גוריון החל בשעה 10:15 כנס בהשתתפות יורם מיטל, יו"ר מרכז הרצוג, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב; עמית שכטר, ראש המחלקה לתקשורת באוניברסיטת בן-גוריון; מיכאל דאלי קרפיני, אוניברסיטת קולומביה; עורך "הארץ" אלוף בן; פובליציסט "הארץ", עבד ל. עזב; מרי תותרי, אוניברסיטת חיפה ומכללת אורנים; דניאל דור, אוניברסיטת תל אביב; וטוד גיטלין, אוניברסיטת קולומביה.

פורסם תרגום חדש לספר מאת רוזה לוקסמבורג

"משבר הסוציאל-דמוקרטיה", שפורסם השבוע בהוצאת רסלינג, הוא עלון שכתבה ההוגה והמהפכנית רוזה לוקסמבורג, שנולדה בפולין ב-1871 ונרצחה בברלין ב-1919. לוקסמבורג כתבה את העלון ב-1915, בעת שישה בית כלא בגרמניה בגין קריאתה למעמד העובדים הגרמני להתנגד למלחמת העולם הראשונה.

בעלון זה מותחת לוקסמבורג ביקורת נוקבת לגבי עמדת חלק מהנהגת הסוציאל-דמוקרטים הגרמנים שתמכו בהחלטת ממשלת הקיסר הגרמני לצאת למלחמה ולהשעות את המאבק הסוציאליסטי במשך המלחמה לטובת "שלום בית" עם הבורגנות בגרמניה. בביקורתה משתמשת לוקסמבורג במתודה ההיסטורית-מטריאליסטית כדי לחשוף את שקר "האחדות הלאומית" ו"הגנת המולדת" ששימש להצדקת המלחמה ולהעמקת ניצול העובדים. תחת זאת היא מתארת המלחמה כ"מלחמת מתקפה אימפריאליסטית", המונעת מכוח אינטרסים קפיטליסטיים-ציניים ולא מהרצון להגן על המולדת. הספר נכתב בגרמניה לפני יותר ממאה שנה, אך הוא אקטואלי בישראל, המציינת 50 שנות כיבוש השטחים הפלסטיניים.

שני אירועי שירה בגדה השמאלית כאן/כרגע ומקומי-פריפריאלי

שני אירועי שירה ייערכו בגדה השמאלית בשבועות הקרובים: "כאן/כרגע" ו"מקומי-פריפריאלי". ביום שישי הקרוב, 16 ביוני, בשעה 12:00, תחת הכותרת "כאן/כרגע", ייערך מפגש מאוחר עם ספריהם של ליאת קפלן ("כאן בתוך כאן", תצלומים: אדם סולד, הוצאת עולם חדש) ודרור בורשטיין ("אלה כרגע חיי", תחריטים: מאיר אפלפלד, הוצאת אבן חושן), שראו אור ב-2016. נמסר כי זה "מבט לאחור על היכרות בת 20 שנה, על המעט שנשאר משנים של כתיבה, ועל עריכת שירה". מלווה בפסנתר ובאקורדיון: זלי גורביץ'. (ר' מודעה בע' 8)

ערב שירה תחת הכותרת "מקומי-פריפריאלי", ייערך ביום חמישי, 21 ביוני, בשעה 20:00, עם נעילה התערוכה "יפו ג' - הר יונה" של הציירת והמשוררת לריסה מילר המוצגת בגדה השמאלית. הערב הוגדר כ"שירה מהמרכז, אמצע הטבור, הצדדים, הקצוות הנידחים, מבטן האדמה, מקצה השמיים ומארבע הרחות". בערב הקראת שירה ישתתפו: צחי אבינעם, רועי צ'יקי ארד, רון דהן, אלפרד כהן, לריסה מילר, אלה נובק, ואן נויך, ריטה קוגן ונועה שחם. הכניסה לאירועים ללא תשלום. הגדה השמאלית, רחוב אחד העם 70, תל-אביב.

אש לא תכבה

ושלכן משדרות רק כוח. במקום האווירה העצובה שלה ציפיתי בבואי לבקר, מצאתי צעירים איתנים מעוררים שמחה וכוח. ההון העיקרי שיש לנו במפלגה הוא ההון האנושי. כל השאר בר שיפוץ ופיצוי, וממה שאני רואה מולי כאן, אתם יוצאים מזה חזקים יותר, אמיצים יותר, ונחושים לשיפור כל הנזק שנגרם. התשובה למציתים חייבת להיות בשיפוץ המטה במהירות האפשרית והחזרתו לפעילות כבית חם לבני הנוער לערכי המפלגה והחזית".

פעילי בנק"י בעראבה (צילום: זו הדרך)

אלפי מפגינים נגד אלימות משטרתית בכפר קאסם

כאלפיים ערבים ויהודים הפגינו בשבת (10.6) בכפר קאסם כהזדהות עם משפחת טהא, שבנם, מוחמד, נורה למוות בידי מאבטח בעת ההפגנות אירעו בעיר בלילה שבין 5 ל-6 ביוני. המפגינים נשאו שלטים וקראו קריאות בגנות האלימות והתנהלות המשטרה: "לא נשתוק על הפשיעה", "כולנו נגד הפושעים", "המעצרים לא ירתיעו אותנו". משתתפי ההפגנה גינו את גל הרציחות בעיר, שבחודשיים האחרונים נרצחו במהלכו שישה מתושביה.

ראש העיר כפר קאסם, עו"ד עאדל בדר, אמר: "הפושעים לא ירתיעו אותנו. נמשיך להיאבק נגדם, עד שנראה שינוי שיכול לספק לנו חיים שקטים. למשטרה אני אומר, או שאתם נאבקים איתנו נגד הפושעים, או שתודיעו שאין ביכולתכם לנקוט צעדים מהסוג הזה". ח"כ לשעבר (חד"ש), מוחמד ברכה, ראש ועדת המעקב של הציבור הערבי שארגנה את ההפגנה, אמר למתכנסים: "המשטרה אחראית לטרור האזרחי שאנו מתמודדים עמו בחברה הערבית. התנהלות המשטרה ביום שלישי האחרון מעידה כי היא התייצבה מאחורי ארגוני הפשיעה ונגד מי שנלחם בפשיעה בחברה הערבית. אנו קוראים לכל אלה שהסתבכו בפשע שיחדלו ממעשיהם ויחזרו לחיק החברה – אחרת הם יתמודדו עם הזעם של הציבור".

יצוין שוועדת המעקב התכנסה לפני ההפגנה והחליטה להמשיך ולמחות נגד אוזלת היד של המשטרה בטיפול בפשעים ונגד האלימות המשטרתית כלפי הציבור הערבי. בין היתר יתקיימו שורה של צעדי מחאה – כולל הפגנה המונית בירושלים.

בטרם החלה ההפגנה, משטרת ישראל הציבה מחסום בפתח העיר. שוטרים עצרו מכוניות ובהן נסעו יהודים והזהירו אותם מפני "מהומות" – שכמובן לא היו ולא נבראו. מספר פעילים יהודים דיווחו לאתר "שיחה מקומית" שהשוטרים מנעו מהם כליל להיכנס לעיר, ואילצו אותם להסתובב ולחזור לאחור.

בקרוב יחלו עבודות השיקום של סניף מק"י שהוצת בעראבה (12.6) שבגליל. כך מסרו פעיליו. אלמונים חשודים כי הציטו בלילה שבין ראשון ושני את סניף מק"י המשמש גם כמועדון הנוער הקומוניסטי (בנק"י) משרדי חד"ש בעיר. המציתים פערו חור באמצעות פטיש גדול בקיר המבנה והבעירו את המקום. כתוצאה מההצתה נגרם נזק רב למבנה ולציוד.

לא היו נפגעים באירוע, אך נגרם נזק למשרדים עצמם. שוטרים שהוזעקו למקום פתחו בחקירה בחשד להצתה. תופיק כנאענה, מוותיקי מק"י בעראבה, אמר לחדשות 10: "זה מעשה שפל, אנחנו מגנים אותו בתוקף. הדבר הזה לא משקף את העמדות שלנו ומיוחד הקריאה נגד אלימות. פתאום האלימות מגיעה עד פתח ביתנו". כנאענה הוסיף: "מהמועדון הזה יצאו הרבה אקדמאיים עם השכלה גבוהה, ספרייה עם ספרים עתיקים ונדירים נשרפו. צר לי על כך אני בטוח שזה מעשה של איש עם מחשבות חשוכות".

ביום ההצתה ולמחרת הגיעו משלחות סולידריות מכל הארץ אל הסניף שהוצת. ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש, הרשימה המשותפת) שאמרה לפעילים במקום: "הפנים שלכם

מועדון קולנוע בגדה השמאלית

לוויתן - וונה פרבל ולוסיין קאסטאינג-טיילור

2012, ארה"ב-צרפת (אנגלית)

אחרי ההקרנה תתקיים שיחה עם היוצרים ואבי מוגרבי

מוצ"ש, 17 ביוני, אחד העם 70, תל אביב